

Monumentnummer*: 515554

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **22 augustus 2005**
Kadaster deel/nr **82868/183**

Woonplaats* **Tolkamer**
Gemeente* **Zevenaar**
Provincie* **Gelderland**

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Tolstraat	39			6916 BA	Tolkamer		
Tolstraat	41			6916 BA	Tolkamer		
Tolstraat	43			6916 BA	Tolkamer		
Tolstraat	45			6916 BA	Tolkamer		
Tolstraat	47			6916 BA	Tolkamer		
Tolstraat	49			6916 BA	Tolkamer		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Lobith en Spijk	B			3101
Lobith en Spijk	B			2502
Lobith en Spijk	B			3100
Lobith en Spijk	B			3102
Lobith en Spijk	B			2503
Lobith en Spijk	B			2501

Omschrijving**

Inleiding

WONINGBLOK bestaande uit zes, in ca.1906 in opdracht van de Rijksgebouwendienst waarschijnlijk naar ontwerp van de rijksbouwmeester voor het Eerste district C.H. PETERS (1847-1932), voor douanebeambten gebouwde woningen. De woningen zijn gebouwd in de voor het werk van Peters in deze jaren kenmerkende Overgangsarchitectuur waarbij met name sprake is van een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

combinatie van de Neo-Renaissancestijl en rationalistische elementen in voor de toenmalige overheidsarchitectuur duidelijk herkenbare vorm. De Tolstraat wordt gevormd door een dijk met aan weerszijden meestal deels in het talud gelegen woningen. De douanewoningen zijn eveneens in het talud gelegen met het vloerniveau iets hoger dan het wegdek. Het blok ligt met de voorgevel dicht aan de straat. De zijgevels zijn duidelijk zichtbaar vanaf de weg, met name de in de bocht van de straat gelegen linker zijgevel.

Omschrijving

Het bouwblok is op een rechthoekige plattegrond gebouwd en bestaat uit anderhalve bouwlaag en wordt gedekt door een zadeldak (gedekt met gesmoorde Tuile du Nord). De gevels zijn opgetrokken in baksteen gemetseld in kruisverband. Iedere woning bestaat uit een souterrain, begane grond en een zolderverdieping. De huizen zijn tweebeukig waarbij er sprake is van een smalle beuk waarin zich de gang en het trappenhuis bevinden en een brede beuk die op de begane grond aan de voorzijde een woonkamer bevat en aan de achterzijde een keuken die door middel van een paneeldeur met elkaar verbonden zijn. Ieder huis bezit aan de achterzijde een eenlaags uitbouw onder een plat dak, ter hoogte van het souterrain waarin een o.a. een schuurtje is ondergebracht. Deze zijn telkens per twee panden gekoppeld.

De VOORGEVEL van het blok is voorzien van een door geglazuurde profielsteen afgesloten licht uitgemetselde plint met natuurstenen blokjes op de hoeken. Ramen en deuren worden afgesloten door blinde segmentbogen met boogvelden in metselmozaïek met afwisselend een blok- of ruitpatroon. Alle vensters met uitzondering van nr.49 bezitten nog de oorspronkelijke ramen d.w.z. T-schuiframen met zesruits van kathedraalglas voorziene bovenlichten. De lekdorpels van de nrs.43 en 45 zijn uitgevoerd in hardsteen. De lekdorpels van de overige woningen zijn samengesteld uit geglazuurde profielsteen. De door geprofileerde omlijstingen omgeven ingangen bezitten geen van allen meer de oorspronkelijke deuren. De voorgevel wordt afgesloten door een houten bakgoot op gesneden klossen. Ieder pand heeft midden boven de ramen een eenvoudige dakkapel met dubbele draairamen waarvan de nrs.45, 47 en 49 nog de oorspronkelijke vierruits indeling bezitten. De dakkapellen zijn recht afgesloten en van geprofileerde boeiborden voorzien. Zowel tussen nr.41 en nr.43 als tussen nr.45 en nr.47 bevindt zich een regenpijp die voorzien is van een vermoedelijk zinken vergaarbak op smeedijzeren consoles. Tegen de LINKER ZIJGEVEL is ter hoogte van de begane grond een nieuwe muur aangebouwd. Het dakoverstek is voorzien van windveren die ter hoogte van de dakgoot cirkelvormig eindigen en daar voorzien zijn van een bloemmotief. In de geveltop zijn de windveren eveneens van een cirkelvormige beëindiging voorzien. In de topgevel bevinden zich twee smalle rechthoekige door blinde segmentboogjes afgesloten vensters met tweeruits ramen. De boogvelden zijn uitgevoerd in metselmozaïek. De ACHTERGEVEL van ieder pand heeft telkens een groot venster dat door een blinde segmentboog met metselmozaïek wordt afgesloten en twee schuiframen bevat met ieder een zesruits bovenlicht. Ter hoogte van de overloop bevindt zich een venster bestaande uit drie gekoppelde segmentboogvensters. Links ter hoogte van de kelderverdieping een klein rechthoekig venster. In de haaks op de achtergevel gebouwde schuurtjes bevindt zich de deur naar de tuin. Ieder pand heeft een dakkapel als aan de voorzijde. De RECHTER ZIJGEVEL heeft in de topgevel twee smalle rechthoekige vensters die afgesloten worden door blinde segmentboogjes. De dakoverstek heeft windveren als boven de linker zijgevel. De INTERIEURS van de panden bezitten onder meer nog de oorspronkelijke met zwarte, rode en okerkleurige tegels belegde gang, trappenhuisen die voorzien zijn van eenvoudige houten balustrades en paneeldeuren. Diverse woningen bezitten tevens nog in de woonkamer een kastenwand en een zwartmarmeren schoorsteenmantel en een keuken met houten schoorsteenmantel en keukenkasten.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

WONINGBLOK bestaande uit zes, ca.1906 in Overgangsarchitectuur, in opdracht van de Rijksgebouwendienst waarschijnlijk naar ontwerp van de Rijksbouwmeester voor het Eerste district C.H. PETERS (1847-1932), voor douanebeambten gebouwde woningen.

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een eenvoudig doch zorgvuldig gedetailleerd in opdracht van de rijksoverheid in ca.1906 in Overgangsarchitectuur gebouwd woningblok ten behoeve van overheidsambtenaren in casu douanebeambten. De detaillering en vormgeving van de woningen zijn kenmerkend voor het rijksbouwen in deze periode in het Eerste district in het algemeen en het werk van de architect C.H. Peters in het bijzonder. Het bouwblok valt op vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp die onder meer tot uitdrukking komen in de gave verhoudingen, de zorgvuldige detaillering en het materiaalgebruik. Karakteristiek voor het de rijksgebouwen in deze periode zijn is o.a. de toepassing van in hardsteen of geglazuurde profielsteen uitgevoerde afzaten en het siermetselwerk in de boogvelden. De woningen bezitten nog voor een aanzienlijk deel de oorspronkelijke interieurelementen. Het bouwblok is tevens van belang voor het oeuvre van de architect C.H. Peters. Voor zover bekend vormen deze woningen een de weinige voorbeelden van dit bouwtype binnen zijn oeuvre.

- Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de historisch gegroeide dorpskern van Tolkamer waarbinnen het bouwblok door zijn ligging aan de dijk en zijn massieve bouwmassa een opvallend element vormt en als zodanig van bijzondere betekenis is voor het aanzien van het dorp.

- Van cultuurhistorische waarde als goed voorbeeld van de functionele en typologische ontwikkeling van het eenvoudige woonhuis in de vroege twintigste eeuw. De woningen zijn vanwege hun bestemming van groot belang voor de sociaal-economische geschiedenis van Tolkamer vanwege hun relatie met de voor deze plaats kenmerkende douaneactiviteiten. In Tolkamer bevinden zich nog diverse andere duidelijk herkenbare door de rijksoverheid ten behoeve van het douanewezen gebouwde woningen aan de Hoofdstraat 1 tot en met 11 alsmede een kantoorgebouw aan de Europakade.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Bedrijfs-, fabriekswoning

Functie

Beambtenwoning

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument